

Majkl Vajt

EKVINOCIJUM

Preveo:
Nikola Jordanov

■ Laguna ■

Naslov originala:
Equinox

Copyright © Michael White 2006

Translation copyright © 2007. za srpsko izdanje, LAGUNA

Dobrim prijateljima:
Lisi, Indiji, Džordžu, Noji i Finu

PROLOG

Oksford: 20. mart, 19.36

Dok devojka uživa u ranoj večeri kod svog prijatelja, on joj seče cev za dovod goriva u kolima i gleda kako benzin curi na asfalt i dalje, niz brežuljak, a ostatak polako isparava.

Posle nekoliko minuta vidi je kako ona izlazi iz kuće i prati njena kola oko četiristo metara seoskim putem. Nemo posmatra kako devojka priteruje onesposobljeno vozilo uz bankinu.

Gasi farove i, puštajući da mu kola klize sa isključenim motorom, tiho ih zaustavlja pedeset metara iza njenih. Sluša kako devojka uzaludno pokušava da upali motor s praznim karburatorom.

Onda izlazi iz kola i lagano korača stazom, pri čemu izbegava mesečinu i drži se mozaika senki.

Mesec, žut kao limun, štedro prosipa sjaj na krov kola, granje drveća i lišće iznad njih. Ona sama liči na neku priliku iz pozorišta senki.

Plastične navlake na cipelama šljapkaju mu po mekom buse-nju. Čuje sopstveno ravnomerno disanje ispod plastičnog vizira koji mu prekriva lice. Korača sve brže.

Devojka prestaje da okreće ključ za paljenje i gleda kroz prozor, ali ga ne primećuje u dubokoj senci dok prilazi njenim kolima.

Čovek opaža da ona odnekud na sedištu kraj sebe vadi mobilni telefon. Još dva koraka i eto ga kod vrata. Otvara ih i upada unutra, držeći skalpel ispred sebe.

Odjekuje njen vrisak, a prsti joj se otvaraju, tako da ispušta mobilni telefon, koji joj klizi niz prednji deo tela i pada na pod kola. Muškarac joj se hitro primiče i diže ruku. Ona ne može da mu vidi lice, jer ga prekriva perspektiva.*

Devojka se nehotice tresne i otvara usta, zanemela od užasa. Baš kada se sprema da vrisne, slobodna napadačeva šaka grubo joj se spušta na usta. Lica im deli samo koji centimetar – i ona sada vidi krupne zenice što se crne ispod vizira.

Bol počinje kao ubod čiode, ali joj se munjevito širi kroz grudi. S nevericom oseća kako iz nje šiklja tečnost i natapa joj bluzu. Čini joj se da se metalno sečivo propinje u vratu i hrli uvis da joj se zarije u mozak.

Ona nezadrživo drhti, a iz grudi joj se otima krik. Nemoćan bez kisenika, ne stiže daleko i tišina ga guta.

Posle toga iz usta joj navire bujica krvi. Arterije prskaju po prednjem sedištu i vetrobranu.

Još nekoliko sekundi i mrtva je.

* Materijal od akrilne plastike, pretežno od polimerizovanog metakrilata. (Prim. prev.)

GLAVA 1

Upravnik biblioteke Bodlijane*, Džejms Lajtman, stari prijatelj Lore Niven, lično ju je ispratio do vrata te ustanove. U protekle tri nedelje često su se vidali da nadoknade propušteno, jer je poslednji put posetila Oksford pre četiri godine. Sišli su stepenicama koje vode na ulicu. Lora poljubi Lajtmana u obraz, a on je podrža na rastojanju kako bi je pogledao – visoku i vitku, u tamnocrvenom žaketu širokih revera, izbledelim farmerkama i mokasinama od meke štavljene kože, plave kose labavo skupljene u punđu.

Upravnik biblioteke odmahnu glavom polako i s odobravanjem. „Divno je što sam te ponovo video, draga moja“, reče. „Molim te, ne čekaj toliko do sledeće posete.“ Graktavi glas jedva da mu je bio jači od šapata.

Lora mu se osmehnu gledajući zborano dobroćudno lice. Lajtman je u svakom pogledu ličio na ostarelu kornjaču čiji je oklop Bodlijanska biblioteka, hram najveličanstvenije zbirke knjiga na svetu. Spusti mu šaku na rame pre nego što se okrete i nastavi da silazi stepenicama. U podnožju zastade i osvrte se, ali starac je nestao.

Lora je volela ovaj grad i nešto je probode u trbuhu pri pomisli da se uskoro vraća kući. Oksford joj je ušao u krv još u studentskim danima, pre više od dvadeset godina. Postao je deo nje, baš kao što je ona, na svoj neznan način, postala njegov deo, utkana u ogromnu složenu ljudsku tapiseriju koja sačinjava istoriju ovog grada.

*U svetu čuvena biblioteka Univerziteta u Oksfordu. (Prim. prev.)

Krenula je Ulicom Brod, prošla pored Šeldonovog pozorišta i počela da prelazi ulicu. Ali propustila je da pogleda levo i desno. Umalo da neka mlada žena u bezbojnoj odeći naleti na nju prastarim crnim biciklom herkjuliz, čije je pedale žustro okretala. Devojka na biciklu skrenu u poslednjem času zvoneći kao pomahnitala. Dok je jurila dalje, ka Svetom Džajlsu, Lora se začudo razveseli i isprati je pogledom. Pre dvadeset godina, mogla je to da bude ona sama, spremna da namerno prepada američke turiste.

Prođe joj kroz glavu da možda čezne za svojom mladošću. Ali ovaj grad je nije osvajao samo time što je i sama deo tapiserije i što ju je lična priča vezivala za Oksford. Osvajao ju je i... čime još? Šta je tera da ga toliko voli? Nije mogla da navede tačne razloge, ali je znala da leže u oblasti onih neopisivih ljudskih osećanja kao što su čast, altruizam, sentimentalnost.

Dok je ovde studirala, Lora je pisala dugačka pisma prijateljima u Ilinoju, Južnoj Karolini i svojim kod kuće, u Kaliforniji, o tome šta je naučila. Hvalila se ovim gradom, jer je osećala da počinje da mu pripada. Za Loru je Oksford bio grad snova, nadrealno mesto koje stranca obasipa nedostižnim blagom i napaja pluća svežim vazduhom. Jednostavno rečeno, mesto koje život čini vrednim, pomisli prolazeći pored Svetog Džajlsa, ka restoranu gde su je čekali u pola devet uveče.

U istom tom času Filip Bejnbridž je imao sasvim drukčiju sliku o Oksfordu. Dovezao se u grad iz svoje kuće u selu Vudstok, dvadeset pet kilometara van starovaroških zidina, po svoju ćerku Džo, koja je stanovala u sobi u studentskom domu Svetog Džajlsa. Za vreme vožnje video je samo najgore strane urbanog života. Na putu s dve saobraćajne trake nepažljivo ga je pretekao jedan zapušteni rover 216 s tri hiperaktivna momka iz obližnjeg naselja Blekberd Lejs, širokog geta, samo nekoliko kilometara od šiljatih kula iz snova. Onda je, kod semafora, morao da istrpi

uvrede jednog vozača minimetroa, koji je optužio Filipa da je on *njega* nepažljivo pretekao na klizavom glavnom kolovozu na ulasku u grad. Samo nekoliko trenutaka kasnije, baš kada je još jedan signal za regulisanje saobraćaja oslobodio prolaz kolima, neki pijanac na Putu Banberi umalo mu nije ušetao pod točkove automobila – a još nije bilo ni pola devet uveče.

Ali Filip je bio navikao na to. Voleo je ovaj grad sa svim njegovim manama, a ta ljubav se rodila još kada je prvi put došao da studira filozofiju, politiku i ekonomiju – FPE – na Baliolu, 1980. Sada, posle više od četvrt veka, nije mogao da zamisli da živi igde drugde u svetu i najozbiljnije je tvrdio kako bi Oksford, samo da ima mediteransku klimu, s punim pravom poneo naziv raja na zemlji, gde bi mogao da živi večno.

Da sve bude još čudnije, ove ideje rađale su se u glavi čoveka koji je dobar deo svog vremena provodio u razmišljanju – tačnije bio prisiljen da razmišlja – o ružnijoj strani drevnog grada. Godinama je bio honorarni fotograf, a sada je mu je najveći deo prihoda donosio rad za policiju u dolini Temze, koja ga je angažovala da fotografiše mesta zločina. Baveći se tim poslom video je okean krvi i nagledao se beskrajno bolnih prizora. Zato je znao da je u srcu, u dnu ljudske duše, Oksford isti kao južni deo središnjeg Los Anđelesa ili londonski Istend. I dalje je voleo grad, ali je znao da je, kao i sva druga mesta u smrtnom svetu, božanstveni Oksford umrljan krvlju i sivom supstancom mozga mnogo leševa. Razumeo je da je to jednostavno ovozemaljski zakon, bilo da je posredi Venis Bič, Osma avenija ili Haj u letnje englesko veče.

Parkirao je u Ulici Svetog Džajlsa i otrčao do portirske lože kod Svetog Jovana, gde ga je čekala Džo. Izgledala je neverovatno lepa, kao na nekom crtežu Artura Rakama*, u izbledelim

* *Arthur Rackham* (1867–1939), vrlo plodan engleski ilustrator knjiga u tzv. „zlatnoj eri“ ilustracije od 1870. do 1930. godine. Zahvaljujući reprintima poznat je i savremenoj čitalačkoj publici, a najpopularnije su mu ilustracije klasika kao što su *Petar Pan*, *Priče iz Šekspira*, *Guliverova putovanja*, *Alisa u čarobnoj zemlji*, *Vetar u vrbama* itd. (Prim. prev.)

farmerkama i s kožnom jaknom Ralfa Lorena. Crvenosmeđa kosa padala joj je na ramena u prirodno kovrdžavim slapovima. Imala je oči boje nagorelog drveta, bleđu kožu, visoke jagodice i pune usne.

„Izvini što kasnim.“

„Tata, već sam te upoznala dosad“, uzvratila Džo i dobroćudno se iskezi. Glas joj je bio malo promukao – dovoljno da razbije odbranu svakog muškarca koji bi odoleo njenom izgledu.

Filip slegnu ramenima i ponudi joj ruku. „Dobro. Dakle, spremni smo za klopnu s majkom?“

„Jesmo“, uzvratila ona i zasmjecka se.

Podošle Ulicom Svetog Džajlsa.

„Pa, kaži mi da li ti nedostaje Njujork?“, upita je Filip.

„Još ne.“

„Nikada ne govoriš mnogo o svom starom životu.“

„Valjda nema šta da se kaže. I, tata, 'stari život' zvuči čudno. Ovde sam, koliko? Šest meseci.“

„Čini mi se kao večnost.“

„Auh, baš ti hvala!“ Džo zinu i okrete se Filipu.

„Da sam na tvom mestu, prvo bih zatvorio usta.“

Džo odmahnu glavom i dunu kroz nos. „Ne, lepo mi je ovde. Osećam se malo, ne znam, malo klaustrofobično u Grenič Vili-džu. Tamo je kul, znaš, ali stan je suviše tesan za sindrom majke i ćerke. Osobito majke koja se odjednom proslavila kao pisac i ćerke tinejdžerke.“

„Da, prilično česta društvena bolest u ovom ili onom obliku. Milo mi je što ne moram da se bakačem s tim... valjda je i to jedna od prednosti okorelog neženje.“

Džo ga sumnjičavo pogleda. „Misliš? Ipak, ne može da nadoknadi nedostatke, je li? Već sam ti rekla, jedna od mojih misija, pre nego što napustim ove svete dvorane, jeste da ti nabacim neku dobru ženu. Neku koja će te paziti.“

„Oh, molim te. Misliš da treba da se ugojim?“ Filip se potapša po ovlaš zaobljenom truhu.

Pređoše put i nastaviše pored stare Kvekerske zbornice. Pločnik je bio uzan: redovi metalnih ograda sleva, put zdesna. Duž pločnika su se nizali stari bicikli, katancima zakačeni za ograde. Jedan odrpani ulični zabavljač je samovlasno prisvojio ovo mesto da tu nevešto žonglira pomorandžama. „Imatelišositno?“, promrsi nerazgovetno ali s nadom dok su prolazili.

Dvadeset metara ispred sebe videše da ih Lora čeka na ulazu u restoran *Brauns*.

Kada su ispraznili tanjire, kelnerica im okrete prevrnutе vinske čaše. Lora sumnjičavo pogleda dezerte u jelovniku i srknu vino. Dok je posluga žurno ulazila u kuhinju i izlazila odande, nakratko su videli kontrolisanu zbrku unutra, jer su sedeli blizu kuhinjskih vrata. Miris duvanskog dima lebdeo je k njima iz odeljka za pušače, a razgovor stotinak gostiju koji su došli da ovde večeraju stvarao je žagor koji se mešao s jedva čujnim esid džezom iz sistema zvučnika.

„Nedostajaceš nam, Lora“, reče Filip preko ivice vinske čaše i pogleda prvo nju, a zatim njihovu ćerku.

Vreme koje je Lora provela u Oksfordu proletelo je u tren oka i sutra izjutra vratiće se avionom u Njujork. Mada je želela da se skrasi u svom prostranom i udobnom stanu u Grinič Vili-džu, nešto ju je zadržavalo i vuklo da ostane ovde. Nedostajace joj Oksford i ovo dvoje koji su joj značili više od ikoga u životu: Filip i Džo.

„Oh, sigurna sam da ću uskoro doputovati ponovo“, uzvratila Lora i zadenu neposlušne plave pramenove kose za desno uvo. „Pre svega, moram da pripazim na ovu ovde“, reče i okrznu pogledom Džo.

„Da, kako da ne... Baš je potrebno da me neko pazi.“ Džo prekorno pogleda majku.

„Pa, ispijmo ovo za sretna puta“, reče Filip i diže čašu. Džo učini to isto, ali se okrete na stolici da pogleda na ručni sat. „Hej,

mama, stvarno mi je žao, ali moram da brišem. Za deset minuta imam sastanak s Tomom.“

„Nema frke“, uzvratila Lora. „Samo idi. I pozdravi svog dečka u moje ime.“

Džo poljubi Filipa u obraz. „Vidimo se izjutra, da proverim imaš li kartu i pasoš“, reče okrenuvši se Lori sa ironičnim osmehom. Zatim počeo da se provlači između gusto raspoređenih stolova.

Na izlazu Džo im mahnu u znak pozdrava. Gledajući restoran Lora se sećala mnogih prilika kada je sedela ovde, u *Braun-su*. Bilo je to njeno omiljeno svratište u studentskim danima, mesto prvog sastanka s Filipom, a tu mu je takođe saopštila novost da je trudna. Beba koju je tada nosila danas je Džo. Volela je većito isti enterijer – zidove krem boje i stara ogledala, pod od uglačanih hrastovih dasaka i velike palme. U sali je mogla da vidi svoju mlađu dvojnicu za susednim stolom i mladolikog Filipa kako joj uzvraćaju pogled.

„Pa, da li ti se put isplatio?“, upita Filip. „Jesi li našla ono što si tražila?“

Lora otpi još gutljaj vina, spusti čašu i počeo da se igra drškom. „Da i ne“, uzdahnu. „U stvari, nije, da budem iskrena. Osećam da sam zapala u ćorskokak.“

„Oh?“

„Dogada se, znaš.“

„Znači li da si gubila vreme?“

„Ne“, reče ona odlučno. „Samo da me čeka naporniji rad.“ Lora počuta i nastavi: „U stvari, nije bilo dobro. Mislim da ću odbaciti tu ideju.“

Filip je izgledao začuđen. „Ali izgledalo je da obećava.“

„Znam, ali tako je to s pisanjem. Zagreješ se za nešto i ponekad upali. Drugi put jednostavno ne ide.“

Posle godina mučnog probijanja kao novinar u Njujorku i pošto je u slobodno vreme napisala šest romana, da bi zatim

gledala kako jedan po jedan propušta vodu i tone, Lora je najzad pre godinu dana pritislula svu pravu dugmad. Objavila je istorijski triler pod naslovom *Restitucija*, čija je radnja bila smeštena u Novi Amsterdam u sedamnaestom veku. *Njujork tajms* je knjigu nazvao „blistavom“. U kategoriji književne proze odnela je nagradu *Vajt rouz* i prodana je u dovoljno velikom tiražu da Lora konačno ostavi svakodnevni posao. Mediji su je odmah promovisali ističući u prvi plan njen izgled i karijeru novinarko koja je izveštavala o nekim od najkrvavijih zločina u Njujorku. Videvši u tome šansu Lora je zamislila novi projekat, roman smešten u Oksford u četrnaestom veku, u kojem bi teolog i matematičar Tomas Bredvordin – istorijska ličnost – bio centralni lik, umešan u složenu zaveru da se ubije tadašnji kralj, Edvard II.

„A šta je bilo sa onim tajanstvenim kaluđerom, Bredvordinom?“

„Oh, još se zanimam za njega. Uzgred, nije bio kaluđer, Filip“, osmehnu se Lora. „Samo sam shvatila da on nikada ne bi mogao da učestvuje u nekoj zaveri za ubistvo kralja. Nije bio taj tip. Bio je duboko religiozan čovek i jedan od najvećih matematičara svoga doba, koji je postao nadbiskup od Kenterberija, ali nije bio Rambo. Svejedno, nisam se duboko zaglibila u tu ideju. Osim toga, ima mnogo drugih priča; samo čekaju da ih neko zgrabi. I čak mislim da će se Bredvordin jednog dana možda opet pojaviti na mom radaru – samo privremeno odlazeći taj projekat.“

„Zvuči kao nešto što bih ja rekao“, uzvratila Filip.

„Da, znam, možda sam bila preoštra kada sam sve ove godine kritikovala tvoje karakterne crte.“ Lora se zavalila na stolicu i srknu vino. Dok se Filip okretao da dozove kelnera, ona na časak osmotri njegov profil i zgranu se shvativši da je prošlo više od dvadeset godina otkako su se prvi put sreli. Za to vreme Filip se vrlo malo promenio. Naravno, u razbarušenoj smeđoj kosi

sada je imao više sedih i lice mu je bilo oblije, a oči umornije. Ali nije mu se promenio osmeh, samouveren i ujedno umoran od svega, koji ju je silno privlačio kao dvadesetdvo godišnju devojkicu, a ostale su mu iste i neodoljive smeđe oči.

Na drugoj strani sveta mnogo je razmišljala o njemu. A nisu se videli tako dugo da joj se činilo gotovo neverovatno što sada sede zajedno u ovom prepunom restoranu niz čije se prozore sli-va kiša obasjana uličnim svetlostima u boji žute olovne gleđi.

Gledajući sada Filipa, Lora shvati zašto se zaljubila u njega i zašto mu se podavala kao nikome ni pre ni posle njega. Za trenutak nije mogla da poveruje da ga je napustila.

„Kafu?“

Ona ga odsutno pogleda.

„Hej! Kafu?“

Kelner je stajao kraj stola, a Filip mahnu rukom pred Lorinim očima.

„Oh, da, ovaj... oprostite. Ja ću jednu bez kofeina, s mlekom... hvala.“

„Bila si beskrajno daleko. U zemlji Bredvordina i Plantageneta?“

„Valjda“, slaga ona.

Kada je kelner otišao, Filip upita: „I šta ćeš sada?“

„U ovom času zaista ne znam. Nešto ću već smisliti.“ Lora je namerno izbegla odgovor, što Filipu nije promaklo. On zausti da produži razgovor, ali mu se oglasi mobilni. „Filip Bejnbridž“, odazva se. „Da... da...“ Lora pomisli da je u ovom telefonskom razgovoru neobično škrt na rečima. „Dobro je, nisam dalje od dva-tri kilometra. Mogu da stignem za... da vidimo... četvrt sata... važi? U redu.“ I zatvori telefon.

„Problem?“

„Ne, samo neprilika. Zovu me iz stanice. Žele fotografije s lica mesta. Nešto se desilo kod Perča. Nisu mi rekli ništa više. Žao mi je, bolje da platimo račun.“

GLAVA 2

Filip nije imao vremena da Loru odbaci do svog stana. U njegovom trideset godina starom MGB-u* je bilo hladno kao u ledari i Lora jedva dočeka da ispred kola ugleda plave svetlosti. Skrenuše s puta i nastaviše vožnju preko blatnjave ivice pre nego što on ukoči desetak metara od belog uglastog šatora, veličine četiri i po s četiri i po metra, koji je označavao mesto zločina.

Filip ugasi motor, a Lora pogleda kroz prljavi vetrobran i vide neku priliku u belom kombinezonu na čijim su leđima zelenim slovima bile ispisane reči SUDSKA MEDICINA. Na putu ka šatoru čovek prođe pored Filipovih kola.

„Lora, bojim se da moraš da ostaneš ovde. Pristup je dozvoljen samo policiji i službenim licima.“ Filip iziđe, ode do prtljažnika, izvadi čvrstu kožnu torbu s fotoaparatom i opremom i prebaci je preko ramena. Vraćajući se ka vratima MGB-a, preturao je po torbi. Dok se saginjao ka prozoru, nervozno je petljao oko objektiva digitalnog nikona. „Bićeš dobro?“, upita je. „Tamo unutra verovatno nije prijatan prizor.“ I okrete se pre nego što je stigla da odgovori.

Lora je sedela u kolima nekoliko minuta, a onda je savlada radoznalost. Zakoračivši u blato, uputi se prema šatoru. Niko je nije zaustavio. Samo da zavirim, reče sebi.

* MGB je bio najprodavaniji engleski sportski automobil do 1980, kada je proizvodnja obustavljena. (Prim. prev.)